

Pridjevi u medicini tvoreni sufiksom –(at)ozan

Klječanin Franić, Ž.

U hrvatskom medicinskom jeziku postoji određen broj naziva od kojih se pridjevi izvode sufiksom –(at)ozan: *angina* → *anginozan*, *edem* → *edematozan*, *koma* → *komatozan* itd. Sufiks –(at)ozan prilagođeni je oblik latinskog sufiksa –(at)osus, odnosno engleskog sufiksa –(at)ous, i u općem jeziku ima opće opisno značenje. Opisno značenje ovaj sufiks ima i u tvorbi pridjeva u medicini, naime njime se upućuje na obilježje bolesti (*ulcerozni kolitis*), stanja (*komatozni bolesnik*) i patoloških procesa (*parenhimatozno krvarenje*). Pridjevi tvoreni sufiksom –(at)ozan pritom označuju opskrbljenost i zahvaćenost (v. tablicu).

Kod navedenih imenica riječ je o nazivima za tvorbe koje se nalaze kod određenih patoloških stanja u ljudi i životinja, a pridjevi koji se od njih tvore opisni su pridjevi kojima se pobliže opisuje patološko stanje. Od ovih imenica pridjevi se tvore isključivo sufiksom –(at)ozan i ne postoji usporedna tvorba domaćim sufiksima –ni i –ski, dakle isključivo nalazimo oblike *aftozan*, *nodozan*, *polipozan* itd.

Postoje međutim i imenice od kojih se pridjevi, osim sufiksom –(at)ozan, tvore i drugim sufiksima, međutim njihovo značenje u tom slučaju nije jednako značenju tvorenice na –(at)ozan. To pokazuju izvedenice od imenica *gangrena*, *granulom* i *membrana*:

gangrena: *gangrenozan* – koji je zahvaćen gangrenom → *gangrenozna piodermija*

gangrenski – koji se odnosi na gangrenu → *anti-gangrenski serum*

granulom: *granulomatozan* – koji je sastavljen od granuloma → *granulomska vrećica*

granulomski – koji se odnosi na granulom → *granulomska vrećica*

membrana: *membranozan* – koji je prožet opnom → *membranozni dio mokraćne cijevi*

membranski – koji se odnosi na membranu → *membranski potencijal mirovanja*

Kod ovih je pridjeva pravilna upotreba i jednog i drugog oblika, ovisno o tome je li riječ o opisnom (*membranozan*) ili odnosnom značenju (*membranski*). Ti pridjevi nisu kontekstualno zamjenjivi, naime svaki od njih dolazi uz određene nazive.

Postoje također pridjevi koji se pogrešno tvore sufiksom –ozan, a među njima su u upotrebi najčešće *medikamentozan* i *infekciozan*. Ti su pridjevi doslovne (tvorbene) prevedenice engleskih pridjeva *medicamentous* i *infectious*, a u hrvatskom bi se jeziku trebali tvoriti domaćim sufiksom –ni i –ski. Tako bi pravilno tvoren pridjev od imenice *medikament* bio *medikamentni* (primjerice *medikamentna terapija*), a od imenice *infekcija* pridjev bi bio *infektivan* ako je riječ o opisnom značenju (*infektivne bolesti* – različne bolesti, npr. *infektivna anemija kopitara*) ili infekcijski ako je riječ o odnosnom značenju (*infekcijski artritis* – artritis uzrokovan infekcijom, nije zarazan za druge jedinke).

U prvoj su skupini dakle pravilno tvoreni opisni pridjevi koji nemaju varijante tvorene drugim sufiksima (*aftozan*, *polipozan*), u drugoj su skupini pridjevi koji, ovisno o sufiksu, imaju različito značenje (*parenhimatozan* ≠ *parenhimski*, *venoza* ≠ *venski*), a u trećoj su skupini nepravilno tvoreni pridjevi (*medikamentozan* → *medikamentni*, *infekciozan* → *infektivni/infekcijski*).

Imenica	Pridjev	Opis	Primjer upotrebe
afta	aftozan	koji je zahvaćen aftama	aftozni stomatitis
nodus	nodozan	koji je čvorav, pun čvorova	nodozna promjena
makula	makulozan	koji je prekriven mrljama	makulozno krvarenje
polip	polipozan	koji je prekriven polipima	polipozni sindrom

Željana KLJEČANIN FRANIĆ, prof., Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu